

Publicat el 30-5-2004 a "Levante - EMV".

"Les idees de límit, sostenibilitat, suficiència, equitat i eficiència, no són ni barreres, obstacles ni amenaces. Són guies cap a un món nou ...". Donella H. Meadows, Dennis L. Meadows i Jorgen Randers: Beyond the limits (1991).

Històries increïbles entre el Xúquer i el Vinalopó

Carles Arnal *

Qualsevol lector informat sabrà, a hores d'ara, que la financiació del transvasament de l'Ebre està ja virtualment descartada per Europa a causa dels importants arguments tècnics, socials, econòmics i científics que s'han exposat en la seua contra i que el canvi de govern estatal ha fet aflorar. En definitiva, que ja és *aigua passada*.

Els mateixos arguments serveixen en gran mesura per al transvasament Xúquer-Vinalopó. Si els amables lectors han seguit el tema en aquest periòdic segur que estaran al corrent. Malgrat tot, el mateix govern que ens mentia en el cas de l'Ebre (i d'Iraq, i dels atemptats terroristes, i del cas Julio Iglesias, etc, etc.) menteix també en el cas que ens ocupa entre el Xúquer i el Vinalopó. Ens conta històries increïbles, totalment falses; però això sí, tenen poderosos altaveus per difondre-les i fer-les creure (fins quan?). Resumiré un poc la situació.

El Banc Europeu d'Inversions (BEI) va fer un informe sobre el tema, que no és vinculant, però que orienta la decisió de la Comissió europea. El document (que tècnics i ecologistes consideren parcial en favor del transvasament) recomana finançar les obres (en uns 80 milions d'euros), però recomana establir algunes condicions. La Direcció General Europea de Medi Ambient va recollir la idea i va explicitar les condicions. La primera: **que no es barregen les aigües del Ebre amb les del Xúquer**. Aquesta sembla que va a complir-se per força major.

La segona condició: **que es garantisca un cabal ecològic mínim pel tram final del Xúquer**. Aquest, ara per ara, no està fixat. L'Administració valenciana diu que sí, però una pregunta parlamentària formulada per escrit al Sr. Garcia Antón, va ser contestada pel Conseller d'Infraestructures sense que figurara cap xifra. En qualsevol cas, la Comissió Europea diu que desconeix l'existència, ara per ara, de tal cosa.

Finalment, la tercera condició reclamava **que es compliren escrupulosament les directives europees, especialment les de Hàbitats i la de l'aigua**. Bé. Aquesta serà difícil d'acomplir, a l'igual que l'anterior. Explicaré per què. Abans he d'insistir en què tant el BEI com les Direccions Generals europees de Medi Ambient i de Desenvolupament Regional consideren que les condicions són "*sine qua non*", és a dir, que si no s'acompleixen no hi haurà finançament europeu. Textualment van dir:

l'informe favorable no és un xec en blanc . Si no es garanteixen les condicions, no hi ha subvenció.

No hi ha cabal ecològic assignat al tram final del Xúquer, i serà impossible establir-lo amb el transvasament previst de 80 hm³ anuals al Vinalopó, perquè el Xúquer no porta suficient aigua. Cada any en porta menys i la tendència és clara i inapel·lable. L'excusa dels estalvis en els regadius de la Sèquia Real del Xúquer tampoc serveix. Fins i tot amb ells, el Xúquer, molts dies a l'any, no portarà prou aigua. No té cap excedent la major part del temps. Durant el període de 1995 (1 de gener) a 2003 (24 de novembre), un 55 % dels dies l'aigua que arribava a la mar era 0, no res. Un 20 % dels dies portava menys d'1 m³/s una quantitat molt baixa. Només un 15 % dels dies d'aquest període de temps el riu portava més de 2,6 m³/s, quantitat que permetria transvasar un poc d'aigua (però pocs anys arribaria a totalitzar 80 hm³). En tot aquest període de temps la mitjana anual d'aigua que arribava a la mar era de 80,1 hm³ a l'any. És a dir, amb el transvasament, a la mar no arribaria pràcticament ni una gota. Naturalment, com acabe de dir, molts dies la quantitat transvasable seria 0 o molt menys de la prevista.

Anem a la segon condició. Segons anàlisis de la Universitat de València hi ha intrusió salina al tram final del Xúquer. Açò ja està afectant a la qualitat dels valuosos ecosistemes associats, que són considerats zona LIC (*llocs d'interés comunitari* segons la Directiva Europea d'Hàbitats). A més, la supervivència de l'Albufera depèn indirectament del Xúquer, en concret dels retorns de l'aigua dels regadius. Amb el transvasament les aportacions hídriques disminuirien dràsticament. El mateix representant del BEI va dir en Brussel·les, a finals d'abril, que aquest tema era extremadament delicat, el *taló d'Aquiles* del transvasament. Pot ser no per al Sr. Blasco, però per a Europa, l'Albufera és de gran importància. Si s'afecta negativament l'Albufera no hi haurà transvasament. La Universitat i nombrosos col·lectius conservacionistes, tècnics i científics diuen que l'afectació és inevitable.

Resum: ni s'acompleixen ara ni podran aconseguir-se mai (en qualsevol escenari mínimament realista) les dues condicions exposades. Per tant: **no hi haurà diners europeus** .

Les conclusions que va exposar el president de la Comissió de Peticions del Parlament europeu, en la sessió de 27 d'abril (en la qual estava present i va participar qui firma aquest article), es poden resumir en unes poques idees. Primera: el tema no es pot donar per tancat, cal més informació i més dades. Segona: cal reconèixer que el Bei va fer un document al que li falten dades i punts de vista provinents, també, dels sectors crítics; li falta objectivitat. Tercera: convida al nou govern de l'Estat a parlar sobre el tema (no hi havien allí representants del govern). Finalment, proposava que una Comissió d'eurodiputats visitara el País Valencià i replegara més dades i opinions, incloent les dels opositors i crítics al transvasament. La Comissió ja s'ha format i ja té dia assignat de visita: el 28 de maig.

També en aquella reunió es va parlar de les alternatives existents i de la falta de consideració objectiva de les mateixes per part del BEI, però això dona per a un nou capítol d'aquesta història. Que quede clar: alternatives hi ha. Cal, això sí, estudiar-les amb el mateix nivell de rigor que l'opció del

transvasament. No hi ha pitjor cec que aquell que, a més, és sord. Així és el nostre govern valencià: cec i sord als arguments crítics.

Imatge: "Excedents" del riu Xúquer a la segona meitat del segle XX.

* Doctor en Biologia i membre d'Acció Ecologista-Agró

Fitxer baixat de **<http://www.terracritica.org>**